

VOORTREKKERS EN VOORDENKERS

‘Waar een wil is, is een omweg’

Laatst noemde iemand mij een milde rebel. Een bijnaam die ik sinds die tijd koester. Mede omdat die term twee kwaliteiten in zich verenigt die cruciaal zijn om leiderschap te tonen in tijden van duurzame transitie.

De eerste kwaliteit zit in het woord ‘rebel’. Ken jij personen die je als rebel kwalificeert? Ik denk dan aan Greta Thunberg, Freek Vonk, Roger Cox en David Attenborough. Mensen met totaal verschillende stijlen, maar allemaal hebben ze een duidelijke missie. Een rebel is een voortrekker, die vooropgaat in de strijd en bereid is om ongebruikelijke paden te bewandelen om zijn of haar idealen te realiseren.

De tweede kwaliteit zit in het woord ‘mild’. Wat bedoelen we daar eigenlijk mee? Debra Meyerson spreekt van *Tempered Radicals*. *Tempered* betekent daarbij dat je weliswaar radicaal bent in wat je wilt bereiken, maar dat doet met oog voor de omstandigheden. In het Nederlands gebruik ik daarvoor

het woord ‘voordenken’. Volgens de Dikke Van Dale bestaat dit woord nog niet, maar het betekent zoiets als nadenken over de rol die anderen moeten vervullen om invulling te kunnen geven aan de idealen waar je voor staat. Wat is het gewenste gedrag dat ik van anderen wil zien? Daar gaat voordenken over.

Bij duurzame transities hebben we meer personen nodig die beide kwaliteiten in zich verenigen. Die vanuit overzicht nadenken over wie wat moet doen en

niet te beroerd zijn om daarbij zelf voorop te gaan. Een mooi voorbeeld is oncoloog Karl-Henrik Robèrt, de oprichter van The Natural Step. Zijn ideaal was om het onderwerp duurzaamheid in alle opleidingen in Zweden te verankeren. Terwijl hij nog niets in handen had, ging hij naar de minister van Onderwijs met de vraag of die een lespakket over duurzaamheid wilde voorschrijven als Robèrt kosteloos een professionele opzet zou aanbieden. Daarna vroeg hij de koning van Zweden of hij een duurzaamheidsprogramma wilde steunen dat op alle scholen zou gaan draaien. Ook benaderde hij wetenschappers of zij dit schoolprogramma, waar de koning beschermheer van werd, wilden ontwikkelen. En tot slot ging hij naar een paar bedrijven met de vraag of zij het programma wilden financieren waar inmiddels scholen, wetenschap én de koning van Zweden achter stonden. En zo geschiedde. Voordenken en voortrekken in optima forma. De reden waarom ik dit aankaart, is dat we vanuit *framing theory* weten dat we dingen pas herkennen als we er taal voor hebben. Sterker nog, de werkelijkheid om ons heen verandert als je via taal nieuwe ontwikkelingen opmerkt. Ik hoop dus dat deze column aanzet om de voortrekkers en voordenkers te herkennen. Wie zijn dat? En hoe kun jij je met hen verbinden? Dat gaat helpen om vooruitgang te boeken in tijden van duurzame transitie.

André Nijhof is professor Sustainable Business & Stewardship aan Nyenrode Business Universiteit.

Noot

1. Debra Meyerson (2001). Radical Change, The Quiet Way, Harvard Business Review, October, Radical Change, the Quiet Way (hbr.org).

